

La Font Santa

Subirats

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Prop de la Torre-ramona, quasi a la desembocadura del Torrent dels Banys Vells

Coordenades:

Latitud: 41.41923
Longitud: 1.80962
UTM Est (X): 400523
UTM Nord (Y): 4585981

Classificació

Número de fitxa 08273 - 27
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La font es troba avui dia totalment coberta per la vegetació, a l'igual que el camí d'accés, que resulta impracticable.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Social
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 035A00009
Autoria de la fitxa Josep Anton Pérez
Data de registre de la fitxa: dv., 03/03/2006 - 01:00

Descripció

És la font més popular de Subirats. La torrentera de la Font Santa es troba al vessant nord-est del Pujol d'en Figueres. Les seves aigües pluvials les dona a la riera de Lavernó, en la seva riba dreta, aigües avall; molt a la vora de l'aiguabarreig de les rieres de Lavernó i del riu Anoia. Avui dia no brolla, però cal tenir present

que és intermitent. Es tracta d'una deu d'aigua termal, que es diu que tenia la propietat de curar les malalties de la pell. Aquesta qualitat sembla que es coneixia ja des d'antic; l'etimologia de "Banys Vells", esmentada en la documentació antiga, així sembla confirmar-ho. Al lloc on surt l'aigua s'observen indicis de construccions.

Segons Lluís Solé i Sabarís, els orígens de la deu mineral es troben a la zona volcànica de la comarca de la Garrotxa, essent la prolongació de la falla que, procedent de Caldes de Malavella, arriba a les vetes lignítiques de Subirats, amb una important bifurcació al seu inici que passa per la Garriga, Caldes de Montbui i la Puda. Faura i Sants, però, teoritza sobre els orígens de la font adduint que deu correspondre "a les filtracions de les aigües per entre els avenços que existeixen en el massís cretàic de les costes del Garraf, a la regió septentrional; i que aquestes aigües arriben a una profunditat corresponent a la falla meridional de la badia miocènica del Penedès, que tenen relació amb els estrats oligocènics. A això és degut que les aigües emanin termals, amb força excedent, passant per la zona de contacte entre les formacions terciàries i cretàiques; no intervenint-hi directament les pluges".

Altres autors si vinculen l'aparició de la font amb anys de pluges abundants. Segons Ramon Bosch, la Font Santa és una font termal i intermitent que sols brolla els anys d'abundoses pluges. El mateix autor comenta escriu tenir notícies que, quan brolla, les seves aigües surten a la superfície i ho fan a la temperatura de 31 ° C. Igualment, apunta que hi ha informació que l'any 1811, tot sobtadament, deixà de brollar.

Les característiques de la Font Santa, les quals contenen sulfat, carbonat calç i una petita quantitat de sofre, les fan especialment adients per a guarir malalties de la pell. Això motivà que l'any 1833 l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona s'interessés per les aigües perdudes amb resultats satisfactoris donat que les trobaren per tres vegades consecutives, però, per fi, desaparegueren definitivament. Segons Ramon Bosch el gener de l'any 1898 plugué abundosa i continuadament. La Font Santa no brollava solament en un raig, sinó que treia l'aigua per diversos llocs, ocupant una llargada de vint-i-cinc a trenta metres. Tot era un sortidor d'aigua calenta dintre de la torrentera de la Font Santa. L'aigua sortia entremig de la grava dipositada per les aigües del torrent, mentre que per altres llocs ho feia a glopades, tot obrint-se pas entre llot, sorres i pals que deixaren les aigües torrencials. L'aigua era pura i cristal·lina, inodora i sense regust. La humitat existent en el lloc fa que hi hagi una espessa vegetació, composta principalment d'esbarzers, arítjol, canyes, joncs i d'altres, que fan gairebé impossible d'arribar fins al lloc de l'estroncada Font Santa. Els pins que es troben en el paratge de la Font són fermes, frondosos i gemats, evidenciant la humitat existent que els fa diferents dels seus congèneres del Pujol d'en Figueres.

Observacions:

També és coneguda amb els noms de la Font Agra o Font dels Banys Vells.

Història

Si bé Salvador Llorac, basant-se en l'etimologia "Banys Vells" fa remuntar els orígens de la Font Santa a l'època romana, Manel Córdoba afirma que la font data d'abans del segle XV. Aquest autor diu també que hi havia un safareig, del qual encara es poden apreciar algunes restes. Al segon torrent, des de la font, hi havia hagut una mina de carbó

Al costat de la font hi hagué la capelleta de la mare de Déu de la Font de la Salut, anomenada així per les propietats curatives del doll. Madoz esmenta aquesta font al seu diccionari, on diu que era d'aigües calentes, les quals van desaparèixer sobtadament l'any 1811 i es van fer treballs per l'Acadèmia de Medicina el 1833 per descobrir de nou la deu, apareixent tres vegades consecutives però tornant-se a perdre. Les anàlisis realitzades presentaven riquesa en carbonats i sulfats de calç i quelcom de sofre, element aquest que explicaria les seves propietats dermatològiques. La constant intermitència de la deu ha fet que aquest aparèixer i desaparèixer de l'aigua fos estudiat i anomenades les dates en què s'esdevingué. Així, el mes de gener de 1898, segons un estudi de Marc Mir de Sant Sadurní d'Anoia, s'inicià una nova emanació, que va

durar quaranta anys. Segons Faura i Sans, l'aigua sortia per diversos punts del llit del torrent, de sota els còdols i la grava, en una extensió de 25 o 30 metres. La temperatura era de 31° C i desprenia vapors i gasos.

Bibliografia

A.A.V.V. (2005): "Pla Director Supramunicipal de Sostenibilitat". Edita: Mancomunitat de Municipis de l'Alt Penedès. (Suport CD-ROM).

CÓRDOBA I MARTÍNEZ, Manel (1997): "Les fonts del Penedès i els seus voltants" (2a part). Edita: Edimestres, S.L.

FAURA i SANS, M: "Periodicitat de la Font Santa de Subirats. Deu intermitent termal". Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya. Vol. XXXII- N. 3335, pp. 381-385. Barcelona, 1923. Tallers gràfics Hostench.

HUERTA MARTÍN, Carme (1985): "Les fonts de Subirats". Ed. Ajuntament de Subirats, pp. 28-29.

LLORAC I SANTÍIS, Salvador (1988): "Subirats. Visió general d'un municipi de l'Alt Penedès". Ed. Ajuntament de Subirats, p. 178.

